

Elämäntyönä Barks

Ville Hänninen

Täällä kaikki tuntuvat puhuvan valtavasti Carl Barksista, jopa enemmän kuin minä!, äimistelee Donald Ault, Floridan yliopiston englannin kielen professori, CB-tutkija ja piirtäjämestarin pitkäaikainen ystävä. Ault vieraili Suomessa luennolimassa Lahden Carl Barks -seminaarissa.

- Kaiketi tämä pakkomielteeni on määrätty minulle jo syntymässäni, katsoo vaikka eturimeäni, vitsailee tutkija Donald Ault.

- Luin aikoinaan Barksin tarinoita Dellin Disney-lehdistä sitä mukaa kuin niitä ilmestyi, koko kaanonin. Tiedostin toki, että lehdellä on yksi piirtäjä yli muiden, mutta eihän juuri kukaan tiennyt hänen nimeään ennen 1970-luvun alkua. Toisaalta hänkään ei tiennyt faneistaan!

1960-luvun lopulla tieto Barksista alkoi hiljalleen vuotaa. Aultkin kuuli faktan huhuna underground-sarjakuviiin vihkiytyneeltä ystävältään. Hän sai lopulta selvitettyä Barksin olinpaikan vuonna 1970 ja lähetti mestarille kirjeen.

Lopulta kaksikko tapasi -ja ystävyystyi. Ault haastatteli Barksia sen jälkeen kymmeniä kertoja. Ault on kirjoittanut 1970-luvun alusta lähtien lukuisia tieteellisiä ja ei-tieteellisiä artikkeleita Barksin ankoista. Esimerkiksi viimevuotisessa

© Jukka Heiskanen

- Yhdysvalloissa on sukupolvia, jotka eivät ole koskaan nähneetkään Carl Barksin sarjakuvia. He yhdistävät nuo hahmot televisiossa pyörineeseen Ankronikka-animaatioon, Donald Ault suree.

"Akateemiselle diskurssille Carl Barksin sarjoista on tilausta, mutta pohjimmitaan kyse on hauskuudesta. Barksin tarinoilla on terapeuttilinen, suorastaan parantava merkitys. Ne liikuttavat lukijaa joka tasolla."

Comics & Culture -artikkelikokoelmassa Ault tulkitsee Barksin sarjakuvia lacanalaisen psykoanalyysin käsittein. Tällä hetkellä tekeillä on kaksikin kirjaa Barksista.

- Toinen on työnimeltään Conversations with Carl Barks, johon kokoan joukon omia haastattelujani sekä muutamia klassisia tai muuten vain hyviä toisten ihmisten tekemiä haastatteluja. Minulla on myös oikeudet ensimmäiseen Barksista tehtyyn haastatteluun!

- Toinen, Comics Vision: Carl Barks, pureutuu Barksin sarjakuviin ja pohii tieteelliseltä kannalta muun muassa, miksi hänen sarjakuvansa saavat ihmiset nauramaan ja nauttimaan. Mikä niissä liikauttaa ihmisen tunneskaalaa?

Carl Barksin suhtautuminen omiin sarjakuviinsa oli äärimmäisen vähättelevä. Hän ei totisesti liioitellut merkitystään.

- Barks on kertonut minulle, että hän ei koskaan nähnyt lasten lukevan sarjakuviaan. Hän pyöri kaupoissa ja katseli selän takaa, mitä kersat katselivat. He kuitenkin seläsivät mieluummin joko Teristä tai Väiskiä, eivät ankoja!

- Yksi viimeisiä Carlin minulle sanoimia asioita oli, että raha oli hänen ainoa motivaattorinsa tehdä sarjakuvia. Barksin mukaan kahden sukupolven kuittua kukaan ei enää muista hänen Disney-sarjakuviaan, eläkeiällä tehdyistä maa-leuksista puhumattakaan.

Vaativuuden takana saattaa olla sukupolvikysymys. Barksin aikalaist eivät pitäneet sarjakuvia niissä

arvossa. Sarjakuvat olivat kertakäyttöistä huttua, jotka karkoittivat lapsia "kunnon kirjallisuuden" parista. Tällaisessa mielipideilmastossa omia tekemisiä ei ole helppo arvostaa: Barksin lisäksi esimerkiksi Milton Caniff on ilmoittanut tehneensä sarjakuvia vain saadakseen rahaa.

- Barks ei ajatellut sarjakuvia taiteenmuotona. Hän vain teki niitä, niin hyvin kuin osasi. Taustalla oli kuitenkin aina pelko hommien loppumisesta, koska hänelle ei kerrottu, miten lehdet myivät. Carl pelkäsi joutuvansa tuuliajolle. Kai se oli 1930-luvun suuren lamakauden eläneen ihmisen pelkoa siitä, että kaikki voi kadota yhdessä päivässä, työt ja omaisuus.

Ehkä juuri tuosta kumpuaa Barksin sarjakuvien vetovoima. Niissä ymmärrettään elämän sattumanvaraisuus ja moninaisuus.

- Minua viehättää niissä, että kaikkein sankarillisinkin hahmo voi yhtäkkiä muuttua absurdiksi ja päinvastoin.

- Suosikkitarinani Barksilta on aina se, jota luen parhaillaan. Tiedän, se on ärsyttävä vastaus. Toisaalta se myös pitää paikkansa, koska sillä hetkellä kun luin jotain Barksin tarinaa, tempaudun mukaan. Tarinan sisäinen mekaniikka, tapa jolla Barks on rakentanut tarinan ja panee sen ainekset järjestykseen, tekee sen väistämättä. Kirjaimellisesti mikään tahansa tarina saa ihastuksen ja samastumisen tunteet liikkeelle - jopa "Kultainen joulupuu"! Ault napauttaa loppuksi. ■